

บทความวิจัย (Research Article)

สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์: กรณีศึกษาประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021*

Legal Status of International Soft Law: Case Study of
the World Anti-Doping Code 2021

กานต์ เก่งสกุล**

นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Karn Kengskool

Master Student in International Law, Faculty of Law, Chulalongkorn University

วันที่รับบทความ 1 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 9 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ 14 พฤศจิกายน 2565

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนเรื่อง “สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์: กรณีศึกษาประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021” หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

** นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; อีเมลติดต่อ karn14745chelsea@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสถานะทางกฎหมายและกลไกการทำงานของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Code 2021) ภายใต้มาตรา 4 วรรคสอง อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 เพื่อพิจารณาประเด็นเรื่องสถานะความเป็นกฎหมายขอฟลอร์วี่ในกฎหมายระหว่างประเทศว่ามีผลผูกพันและสามารถบังคับใช้กับรัฐได้อย่างไร เพื่อศึกษาแนวคิดสถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศขอฟลอร์วี่และกรณีศึกษาประมวลกฎหมายอื่น เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบที่ตามมาจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก รวมถึงเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นที่ยังปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 มีสถานะเป็นกฎหมายขอฟลอร์วี่ แม้ว่าจะเป็นภาคผนวก (Appendix) ของอนุสัญญาฯ นี้ซึ่งถือว่าไม่มีนัยสำคัญทางกฎหมายและไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคีก็ตาม แต่หน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติในฐานะผู้ลงนามต้องผูกพันกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 นี้ ดังนั้น การไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ในบริบทของกฎหมายระหว่างประเทศขอฟลอร์วี่อาจสร้างผลกระทบต่อผู้ลงนามทั้งโดยตรงต่อบุคคล ต่อหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติและต่อรัฐ รวมถึงผลกระทบโดยอ้อมทางสังคม เศรษฐกิจและประโยชน์อื่นในอุตสาหกรรมกีฬากับประเทศสมาชิกได้

ในส่วนแรกของบทความเป็นการศึกษาลักษณะและกลไกการทำงานของกฎหมายขอฟลอร์วี่ เหตุใดรัฐจึงใช้กฎหมายขอฟลอร์วี่ ส่วนที่สองกล่าวถึงปัญหาสถานะทางกฎหมายของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ในประเด็นการไม่มีค่าบังคับทางกฎหมายภายใต้มาตรา 4 วรรคสอง ของอนุสัญญาฯ การพิจารณาประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก ในฐานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ รวมถึงประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Agency: WADA)¹ และหน่วยงาน

¹ องค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Agency: WADA) และหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติ (National Anti-Doping Organization: NADO) อธิบายรายละเอียดในหัวข้อ 4

ต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติ (National Anti-Doping Organization: NADO) กับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Code 2021) ส่วนท้ายกล่าวถึงผลกระทบที่ตามมาจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลของหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติระหว่างปี 2015-2021 และข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นที่ไทยยังปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021

คำสำคัญ: สถานะทางกฎหมาย; กฎหมายระหว่างประเทศซอพลอร์; ประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021; องค์การต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก

Abstract

This paper aims to examine legal status and mechanism of the World Anti-Doping Code 2021. Under Article 4 paragraph 2 of the 2005 International Convention against Doping in Sports, to consider status of international soft law, how it is binding and how can it be enforced state. Studying concept of international soft law and other codes. Studying and analyzing consequences due to inconsistent with World Anti-Doping Code as well as suggesting issues that non-compliance with the 2021 World Anti-Doping Code. The results of research revealed that World Anti-Doping Code 2021 is international soft law although it is an appendix to this Convention which is considered to be of no legal significance and is not bound by international law with a State Party. However, the National Anti-Doping Agency, as its signatories, is bound by the 2021 World Anti-Doping Code. Therefore, non-compliance with the World Anti-Doping Code 2021 in the context of international soft law could have effect on the signatories, either directly on person or the National Anti-Doping Agency and state including indirect effects on society economy and other benefits in the sports industry with member countries.

The first part of the article studies the legal framework and the mechanism of soft law and why do states use international soft law.

The second part examines the legal status of the 2021 World Anti-Doping Code on the issue of no legal binding under Article 4 paragraph 2 of this Convention, considering the World Anti-Doping Code as a customary international law, including relationship between World Anti-Doping Agency (WADA) and National Anti-Doping Organization (NADO) with the 2021 World Anti-Doping Code.

The final part discusses the consequences of inconsistent with the World Anti-Doping Code and International Standards of National Anti-Doping Agency in 2015-2021 and suggests some issues that Thailand still does not comply with the World Anti-Doping Code 2021.

Keywords: Legal Status; International Soft Law; The World Anti-Doping Code 2021; World Anti-Doping Agency

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยลงนามในปฏิญญาโคเปนเฮเกนว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2003² และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005³ ปัจจุบันสำนักงานควบคุมสารต้องห้ามทางการกีฬาในฐานะเป็นหน่วยงานดำเนินการควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาภายในประเทศโดยสอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล⁴ ทั้งนี้สืบเนื่องจากกรณีของไทยที่องค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Agency: WADA) พิจารณาวางยังมีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2555⁵ บางมาตราไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ซึ่งส่งผลกระทบต่อที่มาทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อประเทศไทยหลายประการซึ่งจะกล่าวรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อที่ 5 นอกจากไทยแล้ว

² World Conference on Doping in Sport, **The Copenhagen Declaration on Anti-Doping in Sport, 2003** [Online], 15 October 2021. Source: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/WADA_Copenhagen_Declaration_EN.pdf

³ UNESCO, **International Convention Against Doping in Sport, 2005** [Online], 11 October 2021. Source: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention>

⁴ World Anti-Doping Agency, Eight International Standards in the World Anti-Doping Code are as follows: (1) International Standards for Prohibited List (2) International Standards for Testing and investigations (ISTI) (3) International Standards for Laboratories (ISL) (4) International Standards for Therapeutic Use Exemptions (ISTUEs) (5) International Standards for Protection of Privacy and Personal Information (ISPPPI) (6) International Standards for Code Compliance by Signatories (ISCCS) (7) International Standards for Education (8) International Standards for Results Management (ISRM) [Online], 11 October 2021. Source: <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/international-standards>

⁵ World Anti-Doping Agency, **Wada Issues Guidance Note to Signatories Regarding Implementation of Non-Compliance Consequences Concerning NADOs of Indonesia, North Korea and Thailand** [Online], 14 October 2021. Source: <https://www.dcat.in.th/en/news/-wada-confirms-non-c09102021-1012>

รายงานของ WADA ระหว่างปี 2015-2517⁶ และปี 2518-2022⁷ ภายหลังจากการบังคับใช้มาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม (International Standard for Code Compliance by Signatories: ISCCS, 2018) ปรากฏว่ายังมีหลายประเทศและหลายองค์กรกีฬาที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลซึ่งได้รับผลกระทบที่ตามมาหลายประการเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาสถานะทางกฎหมายของประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกในมาตรา 4 วรรคสอง ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ว่ามีค่าบังคับทางกฎหมายหรือไม่และพิจารณาประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกในฐานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศหรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้มีนักกฎหมายบางท่านให้ความเห็นว่าการระบุให้ประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกเป็นภาคผนวกตามมาตรา 4 วรรคสอง ภายใต้อนุสัญญา นั้นส่งผลให้ประมวลกฎฯ ไม่มีนัยสำคัญทางกฎหมายและไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคีจึงเห็นว่าประมวลกฎฯ มีสถานะทางกฎหมายเป็นซอฟต์แวร์⁸

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(1) เพื่อศึกษาปัญหาสถานะทางกฎหมายของประมวลกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ภายใต้มาตรา 4 วรรคสอง อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005

(2) เพื่อศึกษาแนวคิดสถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์ และกรณีศึกษาประมวลกฎอื่น

⁶ World Anti-Doping Agency, **Report Signatories previously declared non-compliant and subsequently reinstated** [Online], 3 February 2022. Source: <https://www.wada-ama.org>

⁷ World Anti-Doping Agency, **Compliance and Non-Compliance Annual Report 2019-2020** [Online], 13 May 2022. Source: <https://www.wada-ama.org/en/resources/compliance-annual-report>

⁸ Claude Rouiller, **Legal Opinion** [Online], 25 October 2021. Source: <https://vdocuments.net/legal-opinion-claude-rouiller-eng-the-legal-opinion-referred-to-above-has-been.html?page=2>

(3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบที่ตามมาทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามและมาตรฐานสากล 2021

(4) เพื่อเสนอแนะแนวทางปรับปรุง แก้ไขในประเด็นที่ไทยยังปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล 2021

1.3 สมมติฐาน

ประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกมีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์และมีผลผูกพันกับหน่วยงานตัวแทนรัฐ ซึ่งหากมิได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายจะนำมาซึ่งมาตรการลงโทษที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ จึงเห็นควรเสนอแนวทางการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทยให้สอดคล้องและครอบคลุมกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาสถานะทางกฎหมายของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 โดยมีขอบเขตการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล 2021 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 รวมทั้งศึกษาประมวลกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ภายใต้กรอบแนวคิดกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์ ได้แก่ (1) กลุ่มประมวลกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางทะเล ได้แก่ ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำสากล ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสินค้าอันตรายทางทะเล ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยจากอัคคีภัย ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขนส่งเมล็ดพันธุ์พืช ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสินค้าเคมีเหลวอันตราย ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขนส่งก๊าซปริมาณมาก ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขนส่งที่ปลอดภัยของเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ พลูโตเนียม และกากกัมมันตภาพรังสีระดับสูง ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการความปลอดภัย ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยยานความเร็วสูง และประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเรือและท่าเรือ (2) กลุ่มประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศระดับภูมิภาคว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างด้านกลาโหมของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่เข้าร่วมในสำนักงานป้องกันประเทศยุโรป ประมวลกฎหมายควบคุมธุรกรรมเลตเตอร์ออฟเครดิตทั่วโลกในการชำระเงินระหว่างประเทศ ประมวลกฎหมายว่าด้วยการบังคับใช้จรรยาบรรณสำหรับนักพัฒนาเศรษฐกิจของ

สภาวะการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (3) กลุ่มประมวลกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ระเบียบสากลว่าด้วยจรรยาบรรณสำหรับการท่องเที่ยว ค.ศ. 2001 และประมวลกฎหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของเอเปค และ (4) กลุ่มกฎระเบียบต่อต้านการใช้สารต้องห้ามสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภายในประเทศ หนังสือ บทความ รายงาน การวิจัย รายงานการประชุม วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านยิ่งขึ้น

2. ลักษณะและกลไกการทำงานของกฎหมายซอฟลอว์

ในบริบทกฎหมายระหว่างประเทศซอฟลอว์ (International Soft Law) สถานะของซอฟลอว์หมายถึงตราสารที่ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายหรือมีข้อผูกพันน้อยกว่ากฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดลอว์ (International Hard Law) เช่น มติ คำประกาศส่วนใหญ่ของสมัชชาสหประชาชาติ กรอบสนธิสัญญา แผนปฏิบัติการ คำแนะนำ แนวทางปฏิบัติ ประมวลกฎระเบียบ เป็นต้น⁹ ปัจจุบันปรากฏว่าตราสารกฎหมายซอฟลอว์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละสิบของกฎหมายระหว่างประเทศสหภาพยุโรป¹⁰ ตัวอย่างกฎหมายซอฟลอว์ฉบับแรก ๆ เช่น the Communication on the Cassis de Dijon judgment¹¹ และ the White Paper of the

⁹ Senden, Linda A. J., **Soft Law, Self-Regulation and Co-Regulation in European Law: Where Do They Meet?**, Electronic Journal of Comparative Law, Volume 9 Issue 1 (January 2005), pp. 2-27.

¹⁰ Armin Von Bogdandy and others, **Legal Instruments in European Union Law and their Reform: A Systematic Approach on an Empirical Basis**, Yearbook of European Law, Volume 23 Issue 1 (2004), pp. 91-136.

¹¹ The European Union Law, **Communication from the Commission concerning the consequences of the judgment given by the Court of Justice on 20 February 1979**

Commission¹² อย่างไรก็ตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา¹³ มิได้อธิบายความแตกต่างระหว่างบรรทัดฐานกฎหมายฮาร์ดลอร์และกฎหมายซอฟลอร์ ดังนั้นอาจกล่าวว่าการกฎหมายซอฟลอร์เป็นลักษณะกฎหมายที่ขาดคุณสมบัติตามแบบกฎหมายฮาร์ดลอร์ โดยพิจารณาจากแนวคิดของ Abbott และคณะ¹⁴ ที่จำแนกนิติความเป็นกฎหมายระหว่างประเทศไว้สามมิติ ได้แก่ ภาระผูกพัน (Bindingness) ความแม่นยำ (Precision) และการมอบหมาย (Delegation) จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่าความแตกต่างของกฎหมายฮาร์ดลอร์และกฎหมายซอฟลอร์มีอาจพิจารณาเฉพาะเรื่องภาระผูกพันเพียงเรื่องเดียว เนื่องจากบทบัญญัติของสนธิสัญญาอาจสร้างภาระผูกพันหรืออาจเป็นตราสารที่ไม่มีข้อผูกพันแต่ก็สร้างผลกระทบหรือควบคุมการกระทำของรัฐได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้น ขอบเขตของกฎหมายซอฟลอร์จะพิจารณาจากสถานะของตราสารทางกฎหมายว่ามีภาระผูกพัน ความแม่นยำ และการมอบหมายอย่างไร และมิตินั้นได้ถูกทำให้ลดระดับลงตั้งแต่หนึ่งมิติขึ้นไปหรือไม่¹⁵

2.1 เหตุใดรัฐจึงใช้กฎหมายซอฟลอร์

ปัจจุบันแนวโน้มการร่างกฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดลอร์เริ่มชะลอตัวลง ในขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศซอฟลอร์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งอาจมีสาเหตุอธิบายได้หลายประการ¹⁶ กล่าวคือ

in case 120/78 ('Cassis de Dijon') [Online], 22 December 2021. Source: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/>

¹² Publication Office of the European Union, **Completing the Internal Market: White Paper from the Commission to the European Council** [Online], 14 December 2021. Source: <https://op.europa.eu/en/>

¹³ United Nations, **Vienna Convention on the Law of Treaties, 1969** [Online], 14 December 2021. Source: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf

¹⁴ Kenneth W. Abbott and others, **The Concept of Legalization** [Online], 2 January 2022. Source: <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/concept.pdf>

¹⁵ Ibid., pp. 401-419.

¹⁶ Joost Pauwelyn and others, **When Structures Become Shackles: Stagnation and Dynamics in International Lawmaking**, *European Journal of International Law*, Volume 25 Issue 3 (August 2014), pp. 733-763.

ประการแรก เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐเกี่ยวกับสนธิสัญญาเดิม โดยเฉพาะประเด็นที่ยังอาจคลุมเครือและมีแนวโน้มว่าเป็นเรื่องยากต่อการจัดทำสนธิสัญญาใหม่ให้ลุล่วง รัฐจึงแสวงหาแนวทางเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยการเลือกใช้ตราสารที่มีสถานะต่ำกว่ากฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดลอว์ อันเป็นทางเลือกสำหรับการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยการใช้ตราสารที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย เช่น สนธิสัญญาหลายฉบับได้สร้างบริบทแบบไม่มีข้อผูกพันผ่านการประชุมภาคี และ/หรือคณะกรรมการทำงานหรือองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยการประชุมด้านสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ ปฏิญญาปารีสว่าด้วยการประชุมสภาพภูมิอากาศโลก หรือข้อตกลงบอนนินในพิธีสารเกียวโต เป็นต้น

ประการที่สอง รัฐเริ่มลังเลเมื่อต้องเผชิญกับรายละเอียดที่เห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อกฎหมายภายในของตน หรือตราสารเหล่านั้นมีแนวทางด้านเทคนิคซับซ้อนหลายประการที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติตาม ด้วยเหตุนี้รัฐจึงอาจไม่ต้องการข้อผูกพัน¹⁷ เช่น อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัดของเสียอันตราย เป็นต้น

และประการที่สาม ประเทศมหาอำนาจอาจไม่เต็มใจที่จะสร้างความผูกพันระหว่างประเทศ โดยมองว่าข้อผูกพันเหล่านั้นอาจเป็นปัจจัยขัดขวางศักยภาพการเติบโตของประเทศตน¹⁸

จากแนวโน้มการร่างกฎหมายซอพลอร์วี่ที่กล่าวข้างต้นเห็นได้ว่ารัฐต้องการมุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อสังคมได้อย่างรวดเร็ว¹⁹ เช่น ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือกรณีองค์กรที่ไม่ใช้รัฐต้องการสร้างกฎที่เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อสะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคมโดยยินยอมให้ผู้กระทำการที่ไม่ใช้รัฐลงนามในตราสารและมีส่วนร่วมในกลไกการปฏิบัติตามซึ่งทำไม่ได้ในสนธิสัญญา นอกจากนี้กฎหมายซอพลอร์วี่อาจใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหรือเป็นส่วนขยายเพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อตกลงของกฎหมายฮาร์ดลอว์ แม้กฎหมายซอพลอร์วี่มิได้สร้างผลผูกพันโดยตรงเป็นรูปธรรม แต่กฎหมายซอพลอร์วี่เหล่านั้นมักจะทำให้บรรลุ

¹⁷ Jonathan Baert Wiener, *Global Environmental Regulation: Instrument Choice in Legal Context*, Yale Law Journal, Volume 108 (1999), p. 677.

¹⁸ Ibid., p. 679.

¹⁹ Anna di Robilant, *Genealogies of soft law*, the American Journal of Comparative Law, Volume 54 Issue 3 (Summer 2006), pp. 499-554.

วัตถุประสงค์ทางกฎหมายหรือเป็นเอกสารที่ผูกพันในสนธิสัญญา²⁰ ในบางกรณีกฎหมายซอฟต์แวร์อาจมีศักยภาพเปลี่ยนสถานะเป็นกฎหมายฮาร์ดลอว์ เช่น Polar Code เป็นชุดแนวทางสำหรับเรือที่ปฏิบัติการในน่านน้ำขั้วโลก ค.ศ. 2009²¹ ต่อมาได้พัฒนาเป็นภาคผนวกที่มีผลผูกพันทางกฎหมายภายใต้สนธิสัญญาว่าด้วยความปลอดภัยทางทะเล ค.ศ. 1974 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ ค.ศ. 1973 ดังนั้น เหตุที่รัฐเลือกใช้กฎหมายซอฟต์แวร์อาจเป็นเพราะรัฐต้องการลดความเสี่ยงของภาระผูกพันทางกฎหมาย ในขณะที่รัฐก็มีภาระผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศอยู่แล้วหลายประการจึงเลือกวิธีกระจายความเสี่ยงโดยเห็นว่ากฎหมายซอฟต์แวร์เป็นกลไกประสานที่เหมาะสม เนื่องจากเมื่อรัฐเข้าสู่ข้อตกลง รัฐจะพิจารณาไม่เพียงแต่ผลประโยชน์ที่จะได้รับ แต่ยังรวมถึงค่าใช้จ่ายหรือการหลีกเลี่ยงการสูญเสียที่รัฐจะต้องแบกรับหากละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ²²

2.2 กลไกการทำงานของกฎหมายซอฟต์แวร์

กฎหมายซอฟต์แวร์ประกอบด้วยกลไกหลักสองประการคือ กลไกการดำเนินงานและกลไกตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ในส่วนกลไกการดำเนินงานอาจพิจารณาจากการบังคับใช้ การระงับข้อพิพาท และความรับผิดชอบทางกฎหมายซอฟต์แวร์ ในส่วนกลไกตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายซอฟต์แวร์จะดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้กำกับดูแลผู้ลงนามให้ปฏิบัติตามข้อตกลงเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อตกลงนั้น ๆ ดังนี้

(1) การปฏิบัติตามกฎหมายซอฟต์แวร์

จากมุมมองว่าเหตุใดรัฐจึงปฏิบัติตามกฎหมายซอฟต์แวร์ ขณะที่ตราสารเหล่านั้นไม่มีภาระผูกพันทางกฎหมาย แต่อาจสร้างภาระผูกพันทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสร้างความคาดหวังต่อการปฏิบัติตามเช่นเดียวกับกฎหมายฮาร์ดลอว์ จะเห็นว่าการปฏิบัติตาม

²⁰ B. Patricia and others, **International law and the environment** [Online], 20 December 2021. Source: https://www.academia.edu/11531492/International_Environmental_Law

²¹ International Maritime Organization, **Guidelines for ships operating in polar waters** [Online], 15 January 2022. Source: <https://www.imo.org/en/OurWork/Safety/Pages/polar-code.aspx>

²² Andrew T. Guzman & Timothy Meyer, **International Soft Law**, Journal of Legal Analysis, Volume 2 Issue 1 (Spring 2010), pp. 172-222.

บรรทัดฐานที่ไม่มีภาระผูกพันเป็นการแสดงให้เห็นถึงกลไกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ที่ได้ปรับเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม²³ อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตบางประการว่ากฎหมายซอฟต์แวร์มีลักษณะกลไกการตรวจสอบที่อาจปรากฏอยู่ในรูปแบบการบริหารกฎระเบียบทั่วโลก (Global Administrative Law)²⁴ โดยกลไกการทำงานของกฎระเบียบทั่วโลกนั้นอาจประกอบด้วย (1) กลไกความรับผิดชอบโดยหน่วยงานกำกับดูแลกฎระเบียบทั่วโลกได้จัดตั้งกลไกความรับผิดชอบขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและนำไปดำเนินการให้เป็นกฎหมายภายใน (2) กลไกการบังคับใช้และการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าหน่วยงานภายในประเทศได้ส่งเสริมบรรทัดฐานและควบคุมไม่เพียงแต่สาระสำคัญของกฎระเบียบภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำเนินการตามขั้นตอนของหน่วยงานภายในประเทศซึ่งอยู่ภายใต้การตรวจสอบอย่างเข้มงวดของหน่วยงานผู้ได้รับมอบหมาย จะเห็นว่าขั้นตอนเหล่านี้ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลมีบทบาทเพิ่มขึ้นในฐานะตัวแทนของระบบการบริหารกฎระเบียบทั่วโลก²⁵ เช่น ข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) เกี่ยวกับมาตรฐานสากลว่าด้วยการต่อต้านการฟอกเงินและสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering and the Financing of Terrorism Global Standard: AML/CET)²⁶ หรือมาตรฐานการกำหนดธรรมาภิบาลของธนาคารโลกสำหรับประเทศกำลัง

²³ D. L. Shelton, **Soft law**, George Washington University Law School working paper No. 322, (2008), pp. 19-23.

²⁴ Giacinto della Cananea, **The European Union's mixed administrative proceedings**, Law and Contemporary Problems, Volume 68 Issue 1 (2004). อธิบายรูปแบบการกำกับดูแลกฎระเบียบทั่วโลกที่มีอยู่ ได้แก่ (1) ดำเนินการโดยองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ (2) ดำเนินการโดยหน่วยงานกำกับดูแลระดับชาติภายใต้สนธิสัญญาและเครือข่ายความร่วมมืออื่น ๆ และ (3) ดำเนินการโดยองค์กรเอกชน

²⁵ B. Kingsbury, N. Krisch and R.B. Stewart, **The emergence of global administrative law**, Law and Contemporary Problems, Volume 68:15 (Summer/Autumn 2005), pp. 31-37.

²⁶ The FATF Recommendations International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation องค์กรระหว่างรัฐบาลมีภารกิจจัดทำคำแนะนำและมาตรฐานด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการด้านการกำกับดูแลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมาตรการด้านการปฏิบัติการ

พัฒนาเพื่อได้รับการช่วยเหลือทางการเงิน²⁷ ปัจจุบันหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายซอฟต์แวร์มีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีความเป็นไปได้ว่ากฎหมายซอฟต์แวร์อาจพัฒนากลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและอาจมีบทบาทต่อรัฐเช่นเดียวกับและ/หรือเทียบเท่ากับสนธิสัญญา²⁸

(2) การบังคับใช้และการระงับข้อพิพาทของกฎหมายซอฟต์แวร์

จะเห็นว่าบางกรณีกฎหมายซอฟต์แวร์จะใช้กลไกหลีกเลี่ยงการระงับข้อพิพาทแบบกฎหมายฮาร์ดแวร์ ทั้งนี้ ปัญหาต่าง ๆ จะได้รับการประนีประนอมและหลีกเลี่ยงการมอบหมายบุคคลที่สามด้วยการกำหนดแนวทางในรูปแบบการแก้ไขมากกว่าการดำเนินคดี โดยการโน้มน้าวหรือการระงับสิทธิตามสัญญาเมื่อมีการละเมิดข้อกำหนด²⁹ จะเห็นว่ากลไกการระงับข้อพิพาทของกฎหมายซอฟต์แวร์เคลื่อนตัวออกไปจากระบบการระงับข้อพิพาทที่เป็นทางการโดยบุคคลที่สามไปสู่ลักษณะกลไกการระงับข้อพิพาทผ่านกระบวนการทางการเมืองมากกว่า

²⁷ The World Bank องค์การระหว่างประเทศที่ประกอบด้วย 5 องค์การ ได้แก่ 1. ธนาคารระหว่างประเทศ (International Bank for Reconstruction and Development - IBRD) ทำงานร่วมกับรัฐบาลเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา 2. สมาพันธ์การพัฒนาประเทศ (International Development Association - IDA) ทำงานร่วมกับรัฐบาลเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่กลุ่มประเทศรายได้ต่ำ 3. บริษัทการเงินระหว่างประเทศ (International Finance Corporation - IFC) ทำงานร่วมกับภาคเอกชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ 4. สถาบันประกันการลงทุนแบบพหุภาคี (Multilateral Investment Guarantee Agency - MIGA) ทำหน้าที่รับประกันความเสี่ยงในการลงทุนโครงการเพื่อการพัฒนาที่มีความเสี่ยงสูง 5. International Centre for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) ประสานงานการลงทุนในประเทศที่มีความขัดแย้งรุนแรงและจัดการเศรษฐกิจมหภาคด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF)

²⁸ D. L. Shelton, **Commitment and compliance: The role of non-binding norms in the international legal system**, The George Washington University Law School (2000), pp. 41-42.

²⁹ Patricia W Birnie and W. Butler, **Legal Techniques of Settling Disputes: The Soft Settlement Approach**, Perestroika and International Law (1990), p. 117.

กระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลว่า³⁰ (1) ตราสารที่ไม่มีภาระผูกพันทางกฎหมาย แม้กฎหรือข้อกำหนดจะสื่อถึงภาระผูกพัน แต่ผลที่ตามมาของการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นไม่รุนแรงหรือไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางกฎหมายเท่าที่ควร (2) การบังคับใช้กฎหมายซอฟต์แวร์เหมาะสมกับแนวทางกำกับดูแลที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหา และ (3) ข้อตกลงตามกฎหมายซอฟต์แวร์ เมื่อรัฐใดรัฐหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดย่อมส่งผลกระทบต่อภาคีโดยรวม โดยเฉพาะประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน เช่น การบังคับใช้กฎหมายซอฟต์แวร์ในประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกที่ให้ผลดีมากกว่ากลไกการระงับข้อพิพาทแบบกฎหมายฮาร์ดลอร์

(3) ความรับผิดชอบทางกฎหมายซอฟต์แวร์

ความรับผิดชอบทางกฎหมายซอฟต์แวร์มีประเด็นพิจารณา กล่าวคือ กฎหมายซอฟต์แวร์เป็นข้อบังคับได้อย่างไร เมื่อตราสารไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดลอร์ ดังนั้น จะพิจารณาถึงผลกระทบทางกฎหมายที่มีอยู่และจะควบคุมผลกระทบเหล่านั้นได้อย่างไร

ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดลอร์ ความรับผิดชอบของรัฐทางกฎหมายระหว่างประเทศเป็นเรื่องสำคัญในฐานะที่รัฐเป็นผู้ทรงสิทธิ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีผู้ทรงสิทธิอื่น ๆ ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรเอกชนระหว่างประเทศก็ตาม แต่รัฐยังมีบทบาทสำคัญตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ความรับผิดชอบของรัฐเป็นภาระหน้าที่ที่รัฐพึงปฏิบัติเพื่อแก้ไขสถานการณ์อันเนื่องมาจากการที่รัฐละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าพันธกรณีระหว่างประเทศเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างไร

ประเด็นกฎหมายซอฟต์แวร์ได้กลายเป็นข้อบังคับอย่างไรนั้นพิจารณาจากเรื่องอิทธิพลบางประการของกฎหมายซอฟต์แวร์ต่อกระบวนการออกกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น กฎหมายซอฟต์แวร์ในยุโรปได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จเพื่อใช้จัดการกับความซับซ้อนของกิจการยุโรปและความหลากหลายในข้อกำหนดของการเจรจาต่อรองเรื่องอำนาจอธิปไตย อีกทั้งสามารถประสานความหลากหลายด้านนโยบายเศรษฐกิจยุโรป ซึ่งต่อมาปรากฏว่าข้อตกลงที่ไม่มีภาระผูกพันอย่างเป็นทางการเหล่านั้นสามารถสร้างผลกระทบในทางปฏิบัติและกลายเป็นภาระผูกพันทางการเมือง สังคม

³⁰ A. E. Boyle, *Some reflections on the relationship of treaties and soft law* [Online], 5 December 2021. Source: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-and-comparative-law-quarterly>

และจริยธรรมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น กลไกการจ้างงานที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้เป็นนโยบายและเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงกดดันต่อประเทศสมาชิกให้ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติภายในประเทศของตน กลไกเหล่านี้สร้างระบบการปรึกษาหารือในประเด็นสำคัญระหว่างประเทศเกี่ยวกับข้อกังวลของกันและกัน รวมทั้งมีแนวโน้มที่รัฐอาจรวมข้อตกลงเป็นกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้กฎหมายซอฟต์แวร์มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรกับบุคคลและ/หรือนิติบุคคลจนกลายเป็นนโยบายรัฐที่ใช้ร่วมกัน เช่น การคำนึงถึงมิติสำคัญหลายประการที่รับรองโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ซึ่งศาลยุติธรรมระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า “ผลจากการยอมรับมติต่าง ๆ และข้อความของข้อตกลงดังกล่าวอาจเข้าใจได้ว่าเป็นการยอมรับความถูกต้องของกฎหรือชุดของกฎที่ประกาศเป็นมติ”³¹ อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวขึ้นอยู่กับมุมมองคำจำกัดความของกฎหมายซอฟต์แวร์ นักกฎหมายบางท่านเห็นว่ากฎหมายซอฟต์แวร์ไม่ควรต้องมีความรับผิดชอบทางกฎหมายเพราะอาจทำให้ความชัดเจนของกฎหมายฮาร์ดแวร์ลดลงและเป็นการยกระดับกฎหมายซอฟต์แวร์มากขึ้น ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นกฎหมายซอฟต์แวร์จะไม่อาจแยกออกจากกฎหมายฮาร์ดแวร์เมื่อมีการละเมิด³²

ส่วนประเด็นเรื่องความร่วมมือรูปแบบใหม่อาจนำไปสู่การหลีกเลี่ยงกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ ในบริบทของความร่วมมือรูปแบบใหม่เห็นได้ว่าความสำคัญของการรับผิดชอบขึ้นอยู่กับกฎข้อบังคับและหน่วยงานตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ในขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศฮาร์ดแวร์ขับเคลื่อนด้วยความยินยอมของรัฐ สนธิสัญญาอย่างเป็นทางการต้องอาศัยต้นทุนทางธุรกรรมสูงและมีขั้นตอนยุ่งยากหากต้องการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในทางกลับกันความร่วมมือรูปแบบใหม่หรือกฎหมายซอฟต์แวร์อาศัยฉันทามติของผู้มีส่วนได้เสีย ความร่วมมือรูปแบบใหม่สามารถตอบสนองได้ในวงกว้างและปรับให้เข้ากับความต้องการของสังคมสมัยใหม่ได้ดีขึ้น

³¹ Arif Ahmed and Jahid Mustofa, *Role of soft law in environmental protection: an overview*, Global Journal of Politics and Law Research, Volume 4 No. 2 (Winter 2004), pp. 197-217.

³² Judgment of the Court (Sixth Chamber), *Deufil GmbH & Co. KG v Commission of the European Communities*. Case 310/85. European Court Reports 1987-00901 [Online], 15 November 2021. Source: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/>

ประเด็นเมื่อตราสารไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศจึงต้องพิจารณาถึงผลกระทบทางกฎหมายที่มีอยู่และการควบคุมผลกระทบเหล่านั้นอย่างไร กรณีนี้จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ (1) แหล่งที่มา ความน่าเชื่อถือ และอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่สร้างบรรทัดฐาน (2) ความโปร่งใสและเป็นกลางในการอธิบายรายละเอียดของบรรทัดฐาน และ (3) สาระสำคัญและการยอมรับจากฉันทามติโดยรวม เกณฑ์ 3 ข้อนี้หมายถึงผู้มีอำนาจกระบวนการ และสาระสำคัญซึ่งเชื่อมโยงกลับไปยังคำจำกัดความของการออกกฎหมายซอฟต์แวร์ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับผู้ดำเนินการ กระบวนการ และผลลัพธ์ที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงการตีความโดยสุจริตตามข้อตกลงของภาคี สนธิสัญญาบางฉบับอาจอ้างถึงบรรทัดฐานหรือองค์การภายนอกไว้โดยตรงหรือโดยอ้อม จะเห็นว่าการเกิดขึ้นของสังคมหลากหลายและซับซ้อนเหล่านี้ผลักดันให้เกิดกระบวนการออกกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและก่อให้เกิดผลลัพธ์ใหม่ของกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์ ในทำนองเดียวกันผลลัพธ์จากกฎหมายซอฟต์แวร์อาจนำไปสู่การบริหารกฎระเบียบทั่วโลกเช่นกัน³³

2.3 วิเคราะห์สถานะและกลไกการทำงานของกรณีศึกษาประมวลกฎอื่นในบริบทซอฟต์แวร์

สำหรับกรณีศึกษาประมวลกฎอื่นในบริบทซอฟต์แวร์ ผู้เขียนได้ศึกษาสถานะประมวลกฎอื่น (Code of Conduct) โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มประมวลกฎเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทางทะเล (2) กลุ่มประมวลกฎเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ และ (3) กลุ่มประมวลกฎเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผู้เขียนได้นำกรอบแนวคิดของ Abbott และคณะ³⁴ ซึ่งพิจารณาลักษณะสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศไว้ 3 มิติ ได้แก่ (1) ภาระผูกพัน (Bindingness) ที่รัฐผูกพันตามกฎหมายจากกฎหรือข้อตกลงซึ่งเป็นการยินยอมโดยชัดแจ้งที่จะผูกพันตามสัญญา (2) ความแม่นยำ (Precision) ระดับความคลุมเครือ ความกำกวมของกฎหรือถ้อยคำที่กำหนดภาระผูกพันในสนธิสัญญา (3) การมอบหมาย (Delegation) ระดับที่รัฐได้

³³ B. Kingsbury, N. Krisch and R. B. Stewart, *The Emergence of Global Administrative Law*, *Revue internationale de droit économique*, Issue 1 (2013), pp. 37-58.

³⁴ Kenneth W Abbott et al., *The concept of legalization*, *International Organization*, Volume 54 Issue 3 (Summer 2000), pp. 401-419.

มอบหมายให้บุคคลที่สามรับมอบอำนาจในการตรวจสอบ กำหนดรายละเอียดและ/หรือระงับข้อพิพาท และเพิ่มเติม (4) ดุลพินิจ (Discretion) การนำไปปฏิบัติตามภาระผูกพัน³⁵

จากการศึกษาพบว่าประมวลกฎอื่นที่นำมาเป็นกรณีศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มประมวลกฎหมายซอพลอร์ที่พัฒนาสถานะไปเป็นกฎหมายฮาร์ดลอว์ และ (2) กลุ่มประมวลกฎหมายที่ยังคงสถานะเป็นกฎหมายซอพลอร์ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีระดับลักษณะสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่ม 1 มีแนวโน้มระดับลักษณะสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศสูงกว่ากลุ่ม 2 ทั้ง 4 มิติ เช่น ประมวลกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทางทะเลในการกำกับดูแลขององค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (the International Maritime Organization: IMO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศตามมติสหประชาชาติภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศ ค.ศ. 1948 และระเบียบสากลว่าด้วยจรรยาบรรณการท่องเที่ยว ค.ศ. 1999 ที่จากเดิมเป็นกฎหมายซอพลอร์ที่ผูกพันสมาชิกในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ต่อมาระเบียบฯ ได้พัฒนาเป็นกฎหมายฮาร์ดลอว์ภายใต้มาตรา 23 อนุสัญญาว่าด้วยการท่องเที่ยวอย่างมีจริยธรรม ค.ศ. 2017 โดยมีคณะกรรมการว่าด้วยจรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลก (World Committee on Tourism Ethics: WTCE) ตามมติขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) เป็นผู้กำกับดูแล ดังนั้น จะเห็นว่าประมวลกฎในกลุ่มนี้มีองค์การระหว่างประเทศกำกับดูแลและมีส่วนผลักดันในการกำหนดประมวลกฎและมาตรฐานสากลของกฎหมายซอพลอร์ซึ่งต่อมาได้พัฒนาไปเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญา

ขณะที่กลุ่ม 2 กลุ่มประมวลกฎหมายที่ยังคงสถานะเป็นกฎหมายซอพลอร์และมีแนวโน้มว่าลักษณะสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศบางมิติขาดไป เช่น ประมวลกฎหมายระหว่างประเทศระดับภูมิภาคว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างด้านกลาโหมของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่เข้าร่วมในสำนักงานป้องกันประเทศยุโรปมีระดับการมอบหมายต่ำ เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายว่าด้วยหลักจรรยาบรรณสำหรับนักพัฒนาเศรษฐกิจของสภาการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยประมวลกฎทั้งสองฉบับดังกล่าวปรากฏว่ามีระดับความผูกพันกับสมาชิกเฉพาะกลุ่ม

³⁵ Jiang, Lili, *An evaluation of soft law as a method for regulating public procurement from a trade perspective*. (PhD thesis University of Nottingham, (2009), pp. 13-14.

โดยมิได้มอบหมายบุคคลที่สามในการระงับข้อพิพาท ประมวลกฎหมายกลุ่มนี้จึงมีลักษณะสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศขาดไปบางมิติ

3. ปัญหาสถานะทางกฎหมายของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก

องค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (WADA) ในฐานะหน่วยงานอิสระระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (International Independent Agency) ตามมาตรา 1 และมาตรา 4 ของธรรมนูญก่อตั้งระเบียบการกำกับดูแลกิจการภายใต้กฎหมายสหพันธรัฐสวิตเซอร์แลนด์³⁶ ซึ่งดำเนินงานระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกตามข้อ 3 และข้อ 4 ของปฏิญญาโคเปนเฮเกนว่าด้วยการควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2003³⁷ และมาตรา 1 ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ประมวลกฎหมาย ดำเนินการร่วมกับมาตรฐานสากลซึ่งปัจจุบันมี 8 ฉบับ สารสำคัญของประมวลกฎหมายแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อ 1-17 กล่าวถึงคำจำกัดความ รายชื่อสารต้องห้าม ข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการใช้สารต้องห้าม การตรวจหาสารต้องห้ามและการสอบสวน การวิเคราะห์ตัวอย่าง การลงโทษส่วนบุคคลและทีม การรับฟังคำชี้แจง การตัดสิทธิบุคคลโดยอัตโนมัติและต่อทีม การลงโทษโดยผู้ลงนามต่อหน่วยงาน สมาคม สโมสรกีฬา การอุทธรณ์ การรักษาความลับของรายงาน การดำเนินการตามคำตัดสิน การควบคุมการใช้สารต้องห้ามในสัตว์ที่ร่วมในการแข่งขัน ส่วนที่ 2 ข้อ 18-19 กล่าวถึงข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการวิจัย ส่วนที่ 3 ข้อ 20-22 กล่าวถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ลงนามและบุคคลที่ผูกพันตามประมวลกฎหมาย และส่วนที่ 4 ข้อ 23-27 ระบุให้ WADA เป็นผู้กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย และมาตรฐานสากล

³⁶ World Anti-Doping Agency, **Constitutive Instrument of Foundation of the World Anti-Doping Agency, 1999** [Online], 20 October 2021. Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/WADA-Revised-Statutes-4-July-2014-EN.pdf>

³⁷ World Conference on Doping in Sport, **Lausanne Declaration on Doping in Sport, 1999** [Online], 25 October 2021. Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/lausanne>

3.1 การไม่มีค่าบังคับทางกฎหมายตามมาตรา 4 วรรคสอง ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005

ประเด็นการไม่มีค่าบังคับทางกฎหมายตามมาตรา 4 วรรคสอง³⁸ ภายใต้อนุสัญญาระบุว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกเป็นภาคผนวกที่ไม่มีนัยสำคัญทางกฎหมายและไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคี³⁹ ประมวลกฎหมาย จึงมีสถานะเป็นซอฟต์แวร์⁴⁰

อย่างไรก็ตาม หากตีความอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยการตีความสนธิสัญญาหากพิจารณาตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งแห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาจะเห็นได้ว่าการตีความสนธิสัญญานั้นจะต้องตีความโดยสุจริตและต้องตีความตามความหมายปกติธรรมดาที่ให้ไว้แก่ถ้อยคำกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมิใช่การพิจารณาแต่เพียงถ้อยคำที่กำหนดไว้เท่านั้น เพราะหากการตีความตามถ้อยคำในบางกรณีอาจก่อให้เกิดผลที่ไม่สมเหตุสมผลและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญา รัฐภาคีจึงจำต้องหาการตีความในลักษณะอื่นเพื่อหลีกเลี่ยงผลในลักษณะดังกล่าว ดังนั้น หากพิจารณาตามถ้อยคำในอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้าม ค.ศ. 2005 จะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ ได้กล่าวไว้ในมาตรา 1 กล่าวคือ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน และต่อต้านการใช้สารต้องห้ามในทางกีฬา นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงมาตรการเพื่อให้รัฐภาคีบรรลุวัตถุประสงค์ตามอนุสัญญาฯ ในมาตรา 3 รัฐภาคีจะต้องนำมาตราการที่เหมาะสมมาใช้บังคับในระดับชาติและระดับสากลซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก และในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง ของอนุสัญญาฯ ได้กล่าวถึง

³⁸ UNESCO, *International Convention Against Anti-Doping in Sport 2005*, Article 4 “The Code and the most current version of Appendices 2 and 3 are reproduced for information purposes and are not an integral part of this Convention. The Appendices as such do not create any binding obligations under international law for States Parties.”

³⁹ Claude Rouiller, *Legal Opinion* [Online], 25 October 2021. Source: <https://vdocuments.net/legal-opinion-claude-rouiller-eng-the-legal-opinion-referred-to-above-has-been.html?page=2>

⁴⁰ Paul David, *A Guide to the World Anti-Doping Code* [Online], 21 December 2021. Source: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/guide-to-the-world-antidoping-code/>

ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญาฯ และประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก กล่าวคือ เพื่อประสานงานและดำเนินการในระดับชาติและนานาชาติในการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬานั้น รัฐภาคีจะต้องยอมรับในหลักการของประมวลกฎหมายฯ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 ของอนุสัญญาฯ และไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญาฯ นี้ขัดขวางมิให้รัฐภาคีปฏิบัติตามประมวลกฎหมายฯ จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นได้ว่าถ้อยคำในอนุสัญญาฯ ได้มีการกล่าวอ้างถึงประมวลกฎหมายฯ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการที่รัฐภาคีจะต้องยอมรับและนำหลักการของประมวลกฎหมายฯ มาปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาฯ

ในประเด็นของถ้อยคำตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้รัฐภาคีจะต้องยอมรับในหลักการของประมวลกฎหมายฯ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับมาตรการที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 ของอนุสัญญาฯ และไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญาฯ นี้ขัดขวางมิให้รัฐภาคีปฏิบัติตามประมวลกฎหมายฯ กับมาตรา 4 วรรคสอง ของอนุสัญญาฯ ซึ่งบัญญัติให้ประมวลกฎหมายฯ มิได้เป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาฯ และมิได้ก่อให้เกิดการผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคี มีความขัดแย้งกันหรือไม่นั้น หากพิจารณาจะเห็นได้ว่าถ้อยคำตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง และมาตรา 4 วรรคสอง มิได้มีความขัดแย้งกันแต่อย่างใด กล่าวคือ เหตุผลสำคัญของการบัญญัติมาตรา 4 วรรคสองนั้น ตามความเห็นของนักกฎหมายบางท่านเห็นว่าในขณะนั้นประเทศสมาชิกสภายุโรปอาจต้องการใช้ประมวลกฎหมายใต้อนุสัญญาสภายุโรปว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ค.ศ. 1989 และพิธีสารเพิ่มเติม ค.ศ. 2000 ซึ่งดำเนินการมาก่อนแล้ว จึงอาจเกิดความลังเลว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของ WADA จะมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ รวมถึงความไม่แน่นอนของประมวลกฎหมายฯ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนอยู่บ่อยครั้งอาจเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่มีการระบุให้ประมวลกฎหมายฯ ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าการบัญญัติมาตรา 4 วรรคสองนั้นคงเป็นเพียงวิธีการที่เหมาะสมในการที่จะปฏิบัติตามและไม่ก่อให้เกิดการผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐภาคีมากจนเกินไป ทั้งนี้ได้บัญญัติขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาฯ ในการที่รัฐจะต้องนำหลักการของประมวลกฎหมายฯ ไปบังคับใช้แต่อย่างใด อนุสัญญาฯ จึงได้รับการออกแบบในลักษณะที่ไม่ให้เป็นภาระหรือเป็น

ปัญหาทางการเมืองของภาคีซึ่งอาจเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ส่งผลให้ประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกอยู่ในสถานะกฎหมายขอพลอร์⁴¹

3.2 พิจารณาประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกในฐานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ

หากพิจารณาจะเห็นว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกนั้นถูกบัญญัติขึ้นโดย WADA ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ โดยได้รับความยินยอมจากรัฐในปฏิญญาโคเปนเฮเกนว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ค.ศ. 2003 และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ค.ศ. 2005 ซึ่งกล่าวถึงการยอมรับ WADA เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้สารต้องห้าม โดยนำประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกมาใช้ในฐานะเป็นกฎเกณฑ์สากลที่รัฐให้การยอมรับและนำไปปฏิบัติตาม ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกเกิดจากการพยายามที่จะแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องซึ่งยังมิได้มีกฎเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวใช้อย่างเป็นสากล การเกิดขึ้นของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกจึงมิใช่เกิดจากแนวปฏิบัติของรัฐที่มีมาอย่างสม่ำเสมอ แต่เกิดจากความเห็นพ้องต้องกันในการสร้างกฎเกณฑ์เพื่อแก้ปัญหาการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา โดยอาศัยความยินยอมของรัฐในการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อแก้ไขปัญหาคณะเรื่อง (LEX FERENDA) ซึ่งในช่วงแรกนั้นยอมขาดมิติในแง่การปฏิบัติตามของรัฐ เพราะไม่ใช่แนวทางที่รัฐเคยปฏิบัติมาก่อน อีกทั้งประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกยังถูกบัญญัติโดย WADA ซึ่งมีข้อขัดแย้งระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น ย่อมขาดมิติในส่วนของการเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามจากรัฐที่มีได้มีส่วนร่วม

อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปจะเห็นว่าได้มีการบัญญัติอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2005 แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนาประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกให้มีสถานะกลายเป็นกฎหมายฮาร์ดลอร์ที่มีผลผูกพันกับรัฐมากยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้นพบว่าในอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2005 มาตรา 4 วรรคสอง มีการบัญญัติว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกมิได้เป็นส่วนหนึ่ง

⁴¹ Claude Rouiller, **Legal Opinion** [Online], 25 October 2021. Source: <https://vdocuments.net/legal-opinion-claude-rouiller-eng-the-legal-opinion-referred-to-above-has-been.html?page=2>

ของอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา พ.ศ. 2005 และไม่ก่อให้เกิดภาระผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ หากมองในประเด็นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกซึ่งเป็น *lex ferenda* ยังไม่ได้พัฒนาไปเป็น *lex lata* อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากยังขาดมิติเรื่องความผูกพันกับรัฐซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกฎหมายฮาร์ดลอว์ หรือ *lex lata* ถึงกระนั้นในเนื้อหาของอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ได้กล่าวถึงการที่รัฐยอมรับหลักการของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและจะต้องนำหลักการของประมวลกฎหมายฯ ไปบังคับใช้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างประมวลกฎหมายกับรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญาฯ ตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.1 เรื่องการการตีความสนธิสัญญาตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969

พิจารณาต่อไปในลักษณะที่ว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกจะกลายไปเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ เนื่องจากองค์ประกอบทางวัตถุ คือ การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและองค์ประกอบทางจิตใจ คือ การยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติ นั้น ในแง่ของการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจะเห็นได้ว่าการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามมีการปฏิบัติมาอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกมีรายละเอียดการปฏิบัติตามที่ค่อนข้างมาก ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กล่าวคือ จะมีการปรับปรุงเนื้อหาของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น วิธีการตรวจหาสารต้องห้ามที่มีรูปแบบเฉพาะซึ่งอาจแตกต่างกันไปและมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ดังนั้นแนวทางในการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายฯ จึงอาจยังไม่เกิดความสม่ำเสมอในลักษณะที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่แน่นอน

ในส่วนประเด็นเรื่องความเชื่อที่ว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ จะเห็นว่ารัฐที่เป็นภาคีในอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนถึง 191 ประเทศ ย่อมแสดงให้เห็นถึงการยอมรับประมวลกฎหมายฯ ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม ซึ่งนั่นย่อมสร้างแรงกดดันให้กับรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามจนอาจทำให้รัฐที่ไม่ปฏิบัติตามรวมถึงรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีในอนุสัญญาฯ มองว่า是一件ที่จะต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับผลกระทบที่ตามมา จึงก่อให้เกิดเป็นองค์ประกอบทางด้านจิตใจที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่หากไม่ปฏิบัติตามย่อมเป็นการไม่ชอบธรรม

ด้วยเหตุนี้จึงผู้เขียนเห็นว่าประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกนั้นยังขาดมิติในแง่แนวทางปฏิบัติที่สม่ำเสมอซึ่งเป็นการปฏิบัติในแนวทางเดียวกันของรัฐซึ่งเป็นองค์ประกอบของการเกิดเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศทั่วไป แม้ว่าประมวลกฎหมาย จะมีลักษณะเป็นสิ่งที่รัฐเชื่อว่าจะต้องปฏิบัติตามก็ตาม ดังนั้น ลักษณะของประมวลกฎหมาย จึงมีลักษณะเป็น *lex ferenda* หรือกฎหมายพิเศษเฉพาะเรื่องที่ยึดโยงไว้กับอนุสัญญา ซึ่งเป็น *lex lata*

4. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (WADA) และหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติ (NADO) กับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021

รายงานการประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาค.ศ. 2005 ครั้งที่ 8 ว่าด้วยกรอบกฎหมายการจัดตั้งหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามระดับชาติ⁴² เห็นว่ามาตรา 7 ภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ระบุให้รัฐผูกพันตามข้อกำหนดภายใต้อนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ขณะที่หน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติเป็นผู้ลงนามผูกพันกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก ในแง่นี้อนุสัญญา ระบุให้รัฐบาลดำเนินการจัดตั้ง NADO และตามข้อ 20.5 ของประมวลกฎหมาย ระบุให้การดำเนินกิจกรรมของ NADO เป็นไปโดยอิสระ และข้อ 23.1.1 ของประมวลกฎหมาย ระบุให้ NADO ในฐานะผู้ลงนามต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย ผ่านนโยบาย กฎเกณฑ์ กฎ หรือระเบียบตามอำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องของตน⁴³ ซึ่งปัจจุบันสถานะของ NADO แต่ละประเทศมีกลไกการบริหารงานแตกต่างกันไป โดยสรุปดังนี้ (1) กรณีเป็น

⁴² UNESCO, A National Strategy for Establishing National Anti-Doping Organization, Conference of Parties to the International Convention against Doping in Sport, Eighth session [Online], 2 January 2022. Source: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380473>

⁴³ World Anti-Doping Agency, World Anti-Doping Code 2021 Article 23.1. Signatories to the Code [Online], 15 October 2021. Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/>

หน่วยงานที่แยกออกจากส่วนราชการ (1.1) กรณีคณะกรรมการกำกับดูแลเป็นอิสระ (1.2) กรณีคณะกรรมการกำกับดูแลมาจากรัฐบาล และ (2) กรณีเป็นหน่วยงานในส่วนราชการ

หากพิจารณาปัญหาความสัมพันธ์ระหว่าง WADA และ NADO พบว่าอาจมีปัญหาระหว่างการควบคุมกระบวนการตัดสินใจ เมื่อเริ่มต้นรวบรวมตัวแทนจาก NADO และองค์กรกีฬาเพื่อจัดระบบต่อต้านการใช้สารต้องห้ามที่มีอยู่ให้เป็นหนึ่งเดียว โดยมีเงื่อนไขเวลานั้นว่าให้เป็นไปตามมาตรการที่จะได้รับการพัฒนาโดย WADA ซึ่งต่อมาเมื่อมีการปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานดังกล่าวอยู่บ่อยครั้ง ย่อมส่งผลกระทบต่อตรงต่อการปฏิบัติตามของ NADO ซึ่งอาจรวมถึงการเพิ่มงบประมาณ เพิ่มบุคลากร เพิ่มรายละเอียดข้อกำหนดที่ซับซ้อนจนในที่สุดอาจนำไปสู่การพิจารณาว่าเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับผลกระทบที่ตามมา เช่น ปี 2015 ประมวลกฎหมาย และมาตรฐานสากลได้เพิ่มขึ้นตอนการตรวจหาสารต้องห้ามในเวลากลางคืน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นปัญหาในประเทศสเปนและฝรั่งเศสซึ่งกฎหมายภายในไม่สามารถกระทำการตรวจหาสารต้องห้ามในเวลากลางคืน สเปนแก้ปัญหาด้วยการออกพระราชกฤษฎีกาการตรวจหาสารต้องห้ามนักกีฬาในเวลากลางคืน ส่วนฝรั่งเศสในขณะนั้นยังถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ กระบวนการดังกล่าวไม่อาจดำเนินการได้ตามระบบกฎหมายภายในประเทศโดยทันทีจึงเป็นเหตุให้ WADA ประเมินว่าฝรั่งเศสไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานสากลและส่งผลให้ฝรั่งเศสได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มเฝ้าระวังจนกว่าจะได้คืนสถานะซึ่งต้องใช้เวลาอีกหลายเดือนต่อมา⁴⁴

ลักษณะเช่นนี้เป็นการสร้างรายละเอียดภาระผูกพันเพิ่มเติมจากข้อตกลงเดิมหรือไม่ หากพิจารณาการทำงานของประมวลกฎหมาย ฉบับแรก ในกระบวนการนั้น NADO มีบทบาทร่วมตัดสินใจในฐานะผู้ลงนามในประมวลกฎหมาย แต่สถานการณ์ปัจจุบันอาจมีข้อสรุปที่ต่างออกไปเนื่องจากอาจมีความไม่สมดุลระหว่างกระบวนการตัดสินใจของ WADA และ NADO โดยเฉพาะเกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดซึ่งมีลักษณะการใช้กฎระเบียบ

⁴⁴ Julie Demeslay, *Power relationships between the World Anti-Doping and National Anti-Doping Agencies and their effects on anti-doping*, Performance Enhancement & Health, Volume 8 Issue 4 (February 2021), pp. 2-27.

เดียวกันทั่วโลก หรือ “one-size-fits-all”⁴⁵ ซึ่งความจริงแล้วเป้าหมายการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายควรปฏิบัติได้ทั้งแนวทางแบบรวมศูนย์และแนวทางเฉพาะตัวตามกฎหมายภายใน⁴⁶

นอกจากนี้ WADA กำหนดให้ NADO รายงานการประเมินที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นจนอาจกลายเป็นภาระความรับผิดชอบนอกเหนือจากกิจกรรมปกติ ขั้นตอนเหล่านี้หากได้รับการประเมินในเชิงบวกจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์หรือโอกาสการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการ WADA แต่ในทางกลับกันหากไม่สามารถปฏิบัติตามได้ครบถ้วนจะได้รับการระบุว่าเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดและส่งผลกระทบต่อที่มาหลายประการ

5. ผลกระทบที่ตามมาจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายและมาตรฐานสากล

ประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกมีกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดซึ่งระบุไว้ในข้อ 24.1-2 ของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 กำหนดให้ WADA เป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล โดยดำเนินการผ่านมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายของผู้ลงนาม (International Standards for Code Compliance by Signatories: ISCCS) สำคัญของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายของผู้ลงนามปี 2021 ประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งกล่าวถึงบทบัญญัติและคำจำกัดความ ส่วนที่สองกล่าวถึงมาตรฐานสำหรับการตรวจสอบและการบังคับใช้ ซึ่งผลกระทบที่ตามมาจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 และมาตรฐานสากลนั้นได้สร้างผลกระทบทั้งโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อมต่อผู้ลงนาม ดังนี้

5.1 ผลกระทบโดยตรงจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล 2021

5.1.1 ผลกระทบโดยตรงต่อบุคคล

ผลกระทบโดยตรงต่อบุคคลที่ละเมิดกฎการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาคือ ข้อ 2.1 ถึงข้อ 2.11 ของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ครอบคลุมถึงนักกีฬา ทีมกีฬาและ/หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬา การละเมิดในฐานะผู้ใช้สารและ

⁴⁵ Ibid., pp. 12-13.

⁴⁶ Ibid., p. 10.

ใช้วิธีการต้องห้าม รวมถึงการครอบครองและการขาย การสมรู้ร่วมคิด การช่วยเหลือและการส่งเสริม ส่วนบทลงโทษจากการละเมิดกฎการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาของบุคคลตามข้อ 10 และข้อ 11 ของประมวลกฎหมาย ซึ่งระบุบทลงโทษตั้งแต่การตัดสิทธิ์การแข่งขัน การยกเลิกผลการแข่งขัน การตัดคะแนนสะสม การริบเหรียญรางวัล เงินรางวัล และ/หรือของรางวัล ส่วนผลกระทบต่อนักกีฬาเมื่อมีสมาชิกในทีมหนึ่งคนหรือมากกว่าละเมิดกฎต่อต้านการใช้สารต้องห้ามจะได้รับบทลงโทษตามข้อ 10 และข้อ 11 ของประมวลกฎหมาย แล้วยังได้รับบทลงโทษเพิ่มเติมจากข้อบังคับของสมาคมสหพันธ์กีฬานานาชาติอีกด้วย

5.1.2 ผลกระทบโดยตรงต่อหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติ

ผลกระทบโดยตรงต่อหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลระบุไว้ในส่วนที่ 4 ข้อ 9 ข้อ 10 ภาคผนวก A และภาคผนวก B ของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม (International Standards for Code Compliance by Signatories: ISCCS) ซึ่ง WADA จะเผยแพร่รายชื่อหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามแห่งชาติที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลในด้านต่าง ๆ ในเว็บไซต์ของ WADA โดยแบ่งเป็น (1) กลุ่มเฝ้าระวังที่ไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายและมาตรฐานสากล และ (2) กลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายและมาตรฐานสากลและบังคับใช้ผลที่ตามมาตามข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 และภาคผนวก A และภาคผนวก B ของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม ดังนี้

(1) กลุ่มเฝ้าระวังจากการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากล

ตามข้อ 8.2.2 ของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย ของผู้ลงนาม ระบุว่าเมื่อ WADA แจ้งต่อผู้ลงนามที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลแล้วจะให้โอกาสผู้ลงนามเสนอรายงานแผนปฏิบัติการแก้ไขและขั้นตอนดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน 6 เดือน และ 9 เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทความสำคัญของข้อกำหนดนั้น ๆ หากผู้ลงนามไม่สามารถดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จตามกรอบเวลาข้างต้นผู้ลงนามสามารถชี้แจงแก่ WADA ซึ่งอาจ

ได้รับพิจารณาขยายเวลาออกไปอีกไม่เกิน 3 เดือน โดยขั้นตอนดังกล่าวนี้ WADA จะเผยแพร่รายชื่อผู้ลงนามเป็นกลุ่มเผื่อไว้ในเว็บไซต์ของ WADA ทั้งนี้หากผู้ลงนามแก้ไขตามกรอบเวลาดังกล่าวจะไม่ได้รับผลกระทบจากข้อกำหนดในมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม

(2) กลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกและมาตรฐานสากลและบังคับใช้ผลที่ตามมาข้อ 10 ข้อ 11 และภาคผนวก A และภาคผนวก B ของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม

ตัวอย่างกรณีหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาไทย เมื่อ 14 กันยายน 2564 WADA ยืนยันว่าสำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา (Doping Control Agency of Thailand: DCAT) ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021⁴⁷ เรื่องกฎหมายภายในไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก 2021 ในกรณีความเป็นอิสระของหน่วยงานและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงต้องดำเนินการแก้ไขการตรวจหาสารต้องห้าม 2 รายการตามข้อกำหนดมาตรฐานสากลว่าด้วยการตรวจหาสารต้องห้ามและการสอบสวน ซึ่งการยืนยันการไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวส่งผลกระทบที่ตามมาในข้อ 10 ข้อ 11 และภาคผนวก B.3.1 (a)(d)(e) ของมาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกของผู้ลงนาม ดังนี้

สำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา (DCAT) จะถูกตัดสิทธิของ WADA จนกว่าจะมีการคืนสถานะ กล่าวคือ (1) ผู้แทนของสำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬาจะไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งใด ๆ ของ WADA หรือตำแหน่งใด ๆ ในฐานะสมาชิกของคณะกรรมการหรือในหน่วยงานอื่น ๆ (2) สำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬาจะไม่มีสิทธิเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมใด ๆ หรือจัด หรือร่วมจัดใด ๆ ที่องค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลกอนุญาต และจะไม่ได้รับเงินทุนใด ๆ จากองค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมหรือการมีส่วนร่วมในโครงการกิจกรรมต่าง ๆ (3) ตัวแทนของสำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา

⁴⁷ WADA, **Confirms non-compliance of five Anti-Doping Organizations** [Online], 7 October 2021. Source: <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-confirms-non-compliance-five-anti-doping-organizations>.

จะไม่มีสิทธิเข้าร่วมในหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก หรือกิจกรรมอื่น ๆ ของหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก และ (4) สำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา จะไม่ได้รับเงินอุดหนุนใด ๆ จากหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมเฉพาะหรือการมีส่วนร่วมในโครงการกิจกรรมต่าง ๆ

ประเทศไทยอาจไม่ได้รับสิทธิเป็นเจ้าภาพการแข่งขันชิงแชมป์ระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับทวีป หรือมหกรรมกีฬาสำคัญ (นอกเหนือจากการแข่งขันโอลิมปิกและพาราลิมปิก) และธงชาติไทยอาจถูกระงับการใช้ในงานแข่งขันชิงแชมป์ระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับทวีป หรือมหกรรมกีฬาสำคัญ (นอกเหนือจากการแข่งขันโอลิมปิกและพาราลิมปิก)

อย่างไรก็ตาม ภายหลังการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2555 พ.ศ. 2564 ส่งผลให้ประเทศไทยได้คืนสถานะเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565

5.1.3 ผลกระทบโดยตรงต่อรัฐ

การปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมาย อาจส่งผลกระทบทางกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐ กล่าวคือ แนวปฏิบัติในการตีความสนธิสัญญาในบางกรณีพบว่ากฎหมายซอฟต์แวร์นั้นอาจต้องนำมาพิจารณาเพื่อตีความขอบเขตภาระผูกพันตามสนธิสัญญา โดยหลักการดังกล่าวจะเห็นได้จากมาตรา 31 ภายใต้อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยการตีความสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ซึ่งเมื่อพิจารณาหลักการดังกล่าวกับอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ค.ศ. 2005 จะเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาฯ ก็เพื่อการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬาโดยได้มีการบัญญัติให้รัฐภาคีจะต้องนำหลักการของประมวลกฎหมายไปปฏิบัติตาม ดังนั้น แม้ประมวลกฎหมาย จะมีได้เป็นกฎหมายฮาร์ดลอว์ เนื่องจากมิได้มีการผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอนุสัญญาฯ ตามนัยของมาตรา 4 วรรคสอง อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายย่อมมีความเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อที่จะให้รัฐภาคีดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ ดังนั้น ในการตีความอนุสัญญาฯ จึงต้องมีการนำประมวลกฎหมาย มาใช้ในการตีความควบคู่ไปกับอนุสัญญาฯ ตามมาตรา 31 อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 เมื่อเป็นเช่นนี้การไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย จึงอาจนำมาซึ่งการที่รัฐภาคีอาจจะต้องรับผิดชอบในทางกฎหมายระหว่างประเทศตามอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ค.ศ. 2005 จึงเห็นได้ว่าแม้ประมวลกฎหมาย จะมีได้มีผลกระทบโดยตรงต่อรัฐ แต่อาจมีผลกระทบต่อรัฐผ่านการตีความตามอนุสัญญาฯ

ซึ่งหากมิได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ย่อมส่งผลให้รัฐนั้นได้รับบทลงโทษ กล่าวคือ ในการตรวจประเมินการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ นั้นจะมีการประเมินในทุก ๆ สองปี โดยรัฐภาคีจะต้องชี้แจงการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ในหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งมีการบัญญัติไว้อย่าง ครบถ้วน โดยหากรัฐภาคีใดได้รับการประเมินที่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ย่อมถือได้ว่ารัฐภาคีนั้น มิได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ซึ่งหนึ่งในหัวข้อการประเมินได้รวมถึงการที่รัฐพึงจะต้องนำหลักการ ของประมวลกฎหมาย ไปปรับใช้ภายในรัฐของตน ซึ่งรายงานการประชุมภาคีภายใต้อนุสัญญาฯ ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 26-28 ตุลาคม 2021 พบว่ามีรัฐภาคีที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ จำนวน 28 รัฐ⁴⁸

5.2 ผลกระทบโดยอ้อมจากการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้ สารต้องห้ามโลกในมิติอื่น

ผลกระทบทางสังคมในระดับบุคคลซึ่งรวมถึงการสูญเสียรายได้ การยกเลิกสัญญา สนับสนุนทางการค้าและการสูญเสียชื่อเสียงทางสังคมเหล่านี้นับว่าเป็นผลกระทบที่ร้ายแรง ต่อนักกีฬา⁴⁹ ในขณะที่ผลกระทบในระดับชาติย่อมส่งผลในวงกว้างต่อชื่อเสียงประเทศ ภาพลักษณ์ทางสังคมและการสูญเสียประโยชน์อื่นในอุตสาหกรรมกีฬา⁵⁰ จากรายชื่อหน่วยงาน ต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาแห่งชาติที่ไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย และมาตรฐานสากล ระหว่างปี 2015-2021 ซึ่งได้รับผลกระทบที่ตามมาหลายประเทศ เช่น

(ก) กรีซได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและประโยชน์อื่นของอุตสาหกรรมกีฬา อย่างมาก เนื่องจากข้อ 9 ข้อ 10 ข้อ 11 ภาคผนวก A และภาคผนวก B ของ ISCCS ระบุให้ กรีซไม่อาจเป็นเจ้าภาพ หรือรับเป็นเจ้าภาพ หรือเสนอตนเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิก พาราลิมปิก

⁴⁸ Unesco, *Status of Ratification of Conventions and Agreements* [Online], 17 October 2021. Source: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention/states-parties>

⁴⁹ Huybers and others, *What would Kim Do: A Choice Study of Projected Athlete Doping Considerations* [Online], 15 March 2022. Source: <https://www.researchgate.net/publication/286394673>

⁵⁰ Blank Cornelia and others, *Doping Sanctions in Sport : Knowledge and Perception of Legal Consequences of Doping - An Explorative Study in Austria* [Online], 20 March 2022. Source: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/258706/1/jrfm-14-00603.pdf>

และรายการกีฬาสำคัญเป็นเวลา 4 ปี รวมถึงการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก พาราลิมปิก ปี 2032 แม้จะอยู่นอกกรอบเวลาของผลที่ตามมา และกิจกรรมกีฬาที่จัดสรรให้รัสเซียเป็นเจ้าภาพแล้ว จะต้องได้รับการจัดสรรใหม่ เว้นแต่มีข้อจำกัดตามกฎหมายอื่น สืบเนื่องจากผลกระทบดังกล่าว รายการกีฬาที่รัสเซียถูกระงับการเป็นเจ้าภาพระหว่างปี 2021-2024 ได้แก่ รายการแข่งขัน โมโตจีพี F1 การแข่งขันกีฬาปืนเขานานาชาติชิงแชมป์โลก ครั้งที่ 53 ธันวาคม 2022 รายการ The International Shooting Sport Federation 2022 รายการ FIFA Beach Soccer 2022 รายการ World Men Volleyball Championship 2022 รายการ World Wrestling Championship 2002 รายการ United World Wrestling 2023 รวมถึงลิขสิทธิ์การถ่ายทอด และสัญญาผู้สนับสนุนการจัดการแข่งขัน

(ข) กรณีประเทศไทยได้รับผลกระทบด้านสังคม ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของประเทศ และการพัฒนากีฬาไทยตามแผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564-2570⁵¹ ที่มุ่งสร้างความภาคภูมิใจ ความสามัคคีให้กับคนในชาติ สร้างความเชื่อมั่นและเพื่อใช้เป็น แผนกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสนอตัวเป็นเจ้าภาพการจัดการแข่งขันกีฬายุทธโอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ 5 ปี 2569 นโยบายผลักดันให้เป็นศูนย์กลางกีฬาของอาเซียนหรือเอเชียสपोर्टฮับ รวมทั้งการพัฒนา เมืองกีฬาสปอร์ตซิตีให้มีความสำเร็จและยั่งยืนตามร่างแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2563-2565) ฉบับปรับปรุง ได้แสดงแนวทางที่ 1 (3) ว่าด้วยการส่งเสริมการแข่งขัน ในระดับนานาชาติและส่งเสริมและสร้างโอกาสการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาในทุกกระดับ รวมถึง แผนยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ รวมถึงกรอบแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2570 ของการกีฬาแห่งประเทศไทย

ส่วนผลกระทบด้านเศรษฐกิจและประโยชน์อื่นในอุตสาหกรรมกีฬาไทยซึ่งมีมูลค่า การตลาดมากกว่า 2 แสนล้านบาทและมีอัตราเติบโตอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี มูลค่าทาง เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ สามารถสร้างเม็ดเงินสะพัดถึง

⁵¹ การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, แผนยุทธศาสตร์การกีฬา แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564-2570 [ออนไลน์], 5 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.sat.or.th>

67,663 ล้านบาท⁵² อุตสาหกรรมการกีฬาจึงมีส่วนสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากจำนวนกลุ่มผู้ประกอบการทางธุรกิจกีฬาตั้งแต่ปี 2560 มีอัตราเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี ดังนั้น หากไทยจะได้รับผลกระทบจากการไม่ได้รับสิทธิเป็นเจ้าภาพการแข่งขันชิงแชมป์ระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับทวีป หรือมหกรรมกีฬาสำคัญ และธงชาติไทยอาจถูกระงับการใช้ในงาน แข่งขันชิงแชมป์ระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับทวีป หรือมหกรรมกีฬาสำคัญ ย่อมส่งผลกระทบ โดยอ้อมต่อเศรษฐกิจและประโยชน์อื่นในอุตสาหกรรมกีฬาไทย

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ประมวลกฎหมาย มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศซอฟต์แวร์หรือไม่นั้น โดยแนวคิดของ Abbott และคณะได้แยกมิติสถานะความเป็นกฎหมายระหว่างประเทศไว้สามมิติ ได้แก่ ภาระผูกพัน (Bindingness) ความแม่นยำ (Precision) และการมอบหมาย (Delegation) รวมถึงดุลพินิจการนำไปปฏิบัติตามข้อกำหนด (Implementation Discretion) แนวคิดนี้อธิบายว่าขอบเขตของกฎหมายซอฟต์แวร์จะเริ่มขึ้นเมื่อสถานะตราสารทางกฎหมายถูกทำให้ลดลงตั้งแต่หนึ่งมิติขึ้นไป

(1) ประเด็นภาระผูกพันทางกฎหมายของประมวลกฎหมายต่อการอ้างสิทธิ์ห้ามโลก เห็นว่าการระบุให้ประมวลกฎหมาย เป็นภาคผนวกตามมาตรา 4 วรรคสอง ภายใต้อนุสัญญานั้น ส่งผลให้ประมวลกฎหมาย ไม่มีค่าบังคับทางกฎหมายและไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคีนั้น จึงเห็นว่าประมวลกฎหมาย มีสถานะเป็นกฎหมายซอฟต์แวร์

(2) ประเด็นระดับความแม่นยำ ความกำกวมของถ้อยคำที่กำหนดภาระผูกพันในสนธิสัญญา ประเด็นนี้อ่อนสัญญา ระบุให้ประมวลกฎหมาย เป็นภาคผนวกในมาตรา 4 วรรคสอง ซึ่งไม่มีค่าบังคับทางกฎหมายและไม่มีข้อผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับรัฐภาคี ประมวลกฎหมาย จึงมีสถานะเป็นกฎหมายซอฟต์แวร์ ในขณะเดียวกันหน่วยงานต่อการอ้างสิทธิ์ห้ามทางกีฬา แห่งชาติมีภาระผูกพันในฐานะผู้ลงนามกับประมวลกฎหมาย ตามข้อ 20 ของประมวลกฎหมาย

⁵² สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, **โครงการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจการกีฬาของประเทศไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2562-2564)** [ออนไลน์], 5 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://secretary.mots.go.th/>

(3) ประเด็นระดับดุลพินิจการปฏิบัติตามข้อตกลง ความเกี่ยวข้องทางกฎหมายภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 กำหนดกรอบการทำงานร่วมกันของภาคีเพื่อต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬามาตรา 3(a) มาตรา 5 มาตรา 7 และมาตรา 14 ภายใต้อนุสัญญาฯ เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐภาคีให้คำมั่นว่าจะยอมรับหลักการประมวลกฎหมาย และร่วมมือโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ WADA ในการดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งในระดับชาติและระดับสากล โดยสรุปแล้ว รัฐภาคีปฏิบัติตามข้อตกลงภายใต้อนุสัญญาฯ ขณะที่องค์กรกีฬาระหว่างประเทศและหน่วยงานต่อต้านการใช้สารต้องห้ามแห่งชาติปฏิบัติตามข้อตกลงของประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก

(4) ประเด็นระดับการมอบหมายให้บุคคลที่สามดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดและการระงับข้อพิพาท ในกรณีนี้รัฐภาคีผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศกับอนุสัญญาต่อต้านการใช้สารต้องห้ามทางกีฬา ค.ศ. 2005 ในขณะที่ประมวลกฎหมาย ระเบียบวิธีระงับข้อพิพาทในข้อ 13.2 ถึงข้อ 13.4 และการอุทธรณ์ต่ออนุญาโตตุลาการกีฬา ดังนี้ (1) การอุทธรณ์เกี่ยวกับการละเมิดประมวลกฎหมายต่อต้านการใช้สารต้องห้าม และ/หรือผลที่ตามมา และ/หรือการระงับสิทธิชั่วคราวจากคำตัดสินของผู้มีอำนาจหน้าที่ การอุทธรณ์ที่เกี่ยวกับนักกีฬา ระดับนานาชาติหรือเหตุการณ์ระดับนานาชาติ และการอุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬาอื่นหรือบุคคลอื่น (2) การอุทธรณ์เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายและมาตรฐานสากลตามข้อ 24.1.6 ถึงข้อ 24.1.12 ของประมวลกฎหมาย กรณีผู้ลงนามประสงค์จะโต้แย้งข้อกล่าวหาของ WADA เรื่องการไม่ปฏิบัติตามและ/หรือผลที่ตามมา และ/หรือการคืนสถานะตามเงื่อนไขต่อศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา ดังนั้น จึงเห็นว่าประมวลกฎหมาย มีสถานะเป็นกฎหมายซอฟต์แวร์เนื่องจากขาดมิติในส่วนของการผูกพันกับรัฐภาคี

นอกจากนี้ในส่วนของการประมวลกฎหมาย ในฐานะของจารีตประเพณีระหว่างประเทศนั้น เห็นว่าประมวลกฎหมาย มีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์เฉพาะเรื่อง หรือ *lex ferenda* เนื่องจากขาดมิติในเรื่องแนวทางปฏิบัติของรัฐที่สม่ำเสมอจากเหตุที่ประมวลกฎหมาย นั้นมีการปรับปรุงข้อกำหนดอยู่เป็นประจำ ดังนั้น เนื้อหาที่ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นประจำจึงเหมาะสมกับบริบทของการเป็นกฎหมายซอฟต์แวร์มากกว่าที่จะเป็นกฎหมายฮาร์ดลอว์ หรือ *lex lata*

หากนำเรื่องการตีความสนธิสัญญาตามข้อบทแห่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 มาพิจารณาจะพบว่าหลักทั่วไปเกี่ยวกับการตีความสนธิสัญญา

ตามมาตรา 31 การตีความตัวบทหรือบริบทของสนธิสัญญาต้องกระทำโดยสุจริต ต้องคำนึงถึง ถ้อยคำปกติในบริบท 5 ประการ กล่าวคือ ตัวบทของสนธิสัญญา (Text) อาร์ัมบท (Preamble) ภาคผนวก (Annexes) ความตกลงที่แสดงเจตนาชัดเจน รวมถึงตราสารใด ๆ ที่ได้รับการยอมรับ จากภาคีของสนธิสัญญา การคำนึงถึงความมุ่งประสงค์ที่เกี่ยวกับสนธิสัญญา ความหมายพิเศษ ที่ระบุไว้ชัดแจ้งในสนธิสัญญา ซึ่งหากพิจารณาประเด็นการตีความดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า ประมวลกฎหมาย เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้รัฐภาคีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา อีกทั้งในอนุสัญญา ได้มีการบัญญัติถ้อยคำในลักษณะที่ว่ารัฐภาคีจะต้องนำหลักการของ ประมวลกฎหมาย นำไปบังคับใช้ ดังนั้น แม้ประมวลกฎหมาย มิได้สร้างภาระผูกพันในทางกฎหมาย ระหว่างประเทศกับรัฐภาคีตามมาตรา 4 ววรรค 2 อย่างไรก็ตามในการตีความอนุสัญญาก็ยังคง ต้องตีความควบคู่ไปกับประมวลกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อให้ผลลัพธ์ของ อนุสัญญา นั้นสมเหตุสมผลตามมาตรา 31 ของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมาย สนธิสัญญา ประมวลกฎหมาย จึงเป็นซอฟต์แวร์ที่มีความเกี่ยวข้องที่จะต้องนำมาตีความควบคู่กับ อนุสัญญา

6.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายต่อการใช้สารต้องห้ามโลกในบริบทของกฎหมายซอฟต์แวร์ มีกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติตามในข้อ 23.1.1 และข้อ 24.1.2 ของประมวลกฎหมาย และ มาตรฐานสากลว่าด้วยการปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย ของผู้ลงนาม (ISCCS) 2021 ซึ่งอาจสร้าง ผลกระทบต่อผู้ลงนามทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และประโยชน์อื่นในอุตสาหกรรมกีฬา สำหรับ ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในกรณีปฏิบัติไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมาย 2021 ได้ดำเนินการ แก้ไขด้วยการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้าม ทางกีฬา พ.ศ. 2555 พ.ศ. 2564 จนได้รับการคืนสถานะเมื่อ กุมภาพันธ์ 2565

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ายังมีบางประเด็นที่ควรปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม เช่น (1) มาตรา 18 ความเป็นอิสระของสำนักควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางกีฬาของไทย โดย เปรียบเทียบกับสถานะของหน่วยงานต่อการใช้สารต้องห้ามของประเทศอื่น ๆ และ (2) กรณีปรับเปลี่ยนวิธีสำหรับนักกีฬาผู้เยาว์และนักกีฬาผู้ทุพพลภาพให้สอดคล้องกับ มาตรฐานสากลว่าด้วยการตรวจหาสารต้องห้ามและการสอบสวน (International Standard for Testing and Investigation: ISTI Part 1 (3.1) และ ANNEX B (B1-B3) ซึ่งประเด็น

เหล่านี้ยังเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและอนุสัญญาคนพิการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการ
ป้องกันผลกระทบที่จะตามมาภายหลัง

บรรณานุกรม

- การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, **แผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564-2570** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.sat.or.th>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, **โครงการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจการกีฬาของประเทศไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2562-2564)** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://secretary.mots.go.th>
- A. E. Boyle, **Some reflections on the relationship of treaties and soft law** [Online], Source: <https://www.cambridge.org/core/journals/international>
- Anna di Robilant, **Genealogies of soft law**, American Journal of Comparative Law, Volume 54 Issue 3 (Summer 2006).
- Andrew T. Guzman and Timothy Meyer, **International Soft Law**, Journal of Legal Analysis, Volume 2 Issue 1 (Spring 2010).
- Arif Ahmed and Jahid Mustofa, **Role of soft law in environmental protection: an overview**, Global Journal of Politics and Law Research, Volume 4 No. 2 (Winter 2004).
- Armin Von Bogdandy and others, **Legal Instruments in European Union Law and their Reform: A Systematic Approach on an Empirical Basis**, Yearbook of European Law, Volume 23 Issue 1 (2004).
- B. Patricia and others, **International law and the environment** [Online], Source: https://www.academia.edu/11531492/International_Environmental_Law
- Blank Cornelia and others, **Doping Sanctions in Sport: Knowledge and Perception of Legal Consequences of Doping - An Explorative Study in Austria** [Online], Source: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/258706/1/jrfm-14-00603.pdf>
- Claude Rouiller, **Legal Opinion** [Online], Source: <https://vdocuments.net/legal-opinion>

- D. L. Shelton, **Soft law**, George Washington University Law School working paper No. 322, (2008).

- Elise Parham, **Australia and the World Anti-Doping Code 1999–2008** [Online], Source: <https://www.wadaama.org/sites/default/files/resources/files/>

- Huybers and others, **What would Kim Do: A Choice Study of Projected Athlete Doping Considerations** [Online], Source: <https://www.researchgate.net/publication/286394673>

- International Maritime Organization: IMO, **Guidelines for ships operating in polar waters** [Online], Source: <https://www.imo.org>

- Jiang, Lili, **An evaluation of soft law as a method for regulating public procurement from a trade perspective**, PhD thesis University of Nottingham, (2009).

- Jonathan Baert Wiener, **Global Environmental Regulation: Instrument Choice in legal Context**, Yale Law Journal, Volume 108 (1999).

- Joost Pauwelyn and others, **When Structures Become Shackles: Stagnation and Dynamics in International Lawmaking**, European Journal of International Law, Volume 25 Issue 3 (2014).

- Julie Demeslay, **Power relationships between the World Anti-Doping and National Anti-Doping Agencies and their effects on anti-doping**, Performance Enhancement & Health, Volume 8 Issue 4 (February 2021).

- Karl-Heinz Ladeur and Hamburg Bremen, **The Emergence of Global Administrative Law and Transnational** [Online], Source: <https://iilj.org/wp-content/uploads/2016/08/Ladeur>

- Kenneth W. Abbott and others, **The Concept of Legalization** [Online], Source: <https://www.princeton.edu/~amoravcs/library/concept.pdf>

- Paul David, **A Guide to the World Anti-Doping Code** [Online], Source: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/guide-to-the-world-antidoping-code/>

- Publication Office of the European Union, **Completing the Internal Market: White Paper from the Commission to the European Council** [Online], Source: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/>

- Senden, Linda A. J., **Soft Law, Self-Regulation and Co-Regulation in European Law: Where Do They Meet?**, Electronic Journal of Comparative Law, Volume 9 Issue 1 (January 2005).

- The European Union Law, **Communication from the Commission concerning the consequences of the judgment given by the Court of Justice on 20 February 1979 in case 120/78 ('Cassis de Dijon')** [Online], Source: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/>

- United Nations, **Vienna Convention on the Law of Treaties 1969** [Online], Source: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf

- UNESCO, **List of States Parties and Territories Deemed Compliant and non-compliant for 2020-2021** [Online], Source: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380141>

- UNESCO, **A National Strategy for Establishing National Anti-Doping Organization** [Online], Source: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380473>

- UNESCO, **International Convention Against Doping in Sport 2005** [Online], Source: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention>

- UNESCO, **Final Report on the preparation of the International Convention against Doping in Sport** [Online], Source: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pdf0000152395>

- UNESCO, **Status of Ratification of Conventions and Agreements** [Online], Source: <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/convention/states-parties>

- World Anti-Doping Agency, **Compliance and Non-Compliance Annual Report 2019-2020** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org/en/resources/compliance-annual-report>

- World Anti-Doping Agency, **Constitutive Instrument of Foundation of the World Anti-Doping Agency 1999** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/>

- World Conference on Doping in Sport, **Lausanne Declaration on Doping in Sport 1999** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/lausanne>

- World Anti-Doping Agency, **Wada Issues Guidance Note to Signatories Regarding Implementation of Non-Compliance Consequences Concerning NADOs of Indonesia, North Korea and Thailand** [Online], Source: <https://www.dcat.in.th/en/news/-wada-confirms-non-2>

- World Anti-Doping Agency, **World Anti-Doping Code 2021** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/>

- World Conference on Doping in Sport, **The Copenhagen Declaration on Anti-Doping in Sport, 2003** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/>

- World Anti-Doping Agency, **Report Signatories previously declared non-compliant and subsequently reinstated** [Online], Source: <https://www.wada-ama.org>